

Filipai

Filipai niŋ Yesuyen alya bereya hitte Pol beleŋ asan kayyinj

¹ Ne Polbe Timotiya dufay uŋkureŋ po kerdeb den Filipai taunde niŋ Al Kurunyen alya bereya, Yesu Kristuya haŋ mar goyen goke asan gago kaŋ dunen hime. Irde den Yesu Kristuyen alya bereyat doyaŋ maryā faraŋ durd durd maryā niŋ wor asan gago kaŋ hime. Deyyabe Yesu Kristuyen meteŋ mar. ² Niŋgeb Nanniniŋ Al Kurunya Doyaŋ Al Kurun Yesu Kristuya beleŋ buniŋen dirde igin igin dirde bitiŋ yisikamke igin hiwoŋ yeŋ nurde har.

³ Be, nebe deŋ ge dufay heŋyabe hugiŋen deŋ ge teŋ Al Kurun igin nurde uneŋ himyen. ⁴⁻⁵ Denbe hanjkapyä Yesu niŋ yitiŋ mere igin goyen nūraminđe mat mere igin goyen tagal tagal meteŋne gayen faraŋ nurkeb waŋ waŋ gayenter manan faraŋ nurde haŋ. Niŋgeb Al Kurun mere irde heŋyabe deŋ beleŋ faraŋ nurde hanjen goke hugiŋen amaneŋ nurde himyen. ⁶ Niŋgeb meteŋ igin goyen Al Kurun beleŋ deŋ hitte miŋ uryiŋ gobe gwahade po meteŋ teŋ hike kuŋ kuŋ Yesu Kristu wayyeŋ nature gab pasi iryen gobe fudinde wor po yeŋ nurde hime.

⁷ Ne beleŋ deŋ ge gwahade nurde dunen hime gobe bener mat wor po deŋ ge amaneŋ nurde hime geb, gago buluŋ tihim yeŋ ma nurde hime. Denbe ne beleŋ Yesu niŋ yitiŋ mere igin goyen

al beleñ daha buluñ irnak yeñ pet teñ sañiñ irde hinhemyabe farañ nurde hinhan. Irde gayenter mere iginj goke teñ koyare himeya wor farañ nurd nurd niñ det yad yerke wañ hanÿen. Niñgeb ne gahade gare Al Kurunyen meteñ titek moñ goyen meteñmiñ teñ himeke farañ nurde han gobe deñ goyen neya tumñañ gar heñ meteñ teñ hite yara nurde hime. ⁸ Niñgeb deñ gwaha nirde han mar goyen kuñ dentek wor po nirde hi, irde Yesu Kristu beleñ deñ ge amanęñ nurde duneñ hi gwahade goyen po, ne manañ deñ ge amanęñ nurde duneñ hime. Dufay gwahade heñ hime gobe Al Kuruñ wor fudinde yeñ nurde hi.

⁹ Be, nebe deñ ge teñ Al Kuruñ gahade gusuñañ irde himyen: kadtiñ ge amanęñ nurde yunen yuneñ matabe kuruñ hiyyen. Irde gwaha teñ henÿabe mere fudinde bebak teñ teñ goya mata iginja buluña yeneñ bebak teñ teñ goyen wor Al Kuruñ beleñ tareñ irwoñ yeñ gusuñañ irde himyen. ¹⁰ Gogab Al Kuruñ diliñde mata igin wor po goyen po teñ hinayıñ. Gwaha teñbe Yesu Kristu wañ wañ naturebe mata buluñtiñ miñmoñ, ultiñde merem moñ wor po hinayıñ. ¹¹ Be, deñ ge Al Kuruñ gusuñañ irde himyen kurabe Yesu Kristu beleñ farañ durkeb mata igin budam po teñ hinayıñ yeñ goke gusuñañ irde himyen. Gogab al beleñ matatiñ yeneñbe Al Kuruñ deñem turluñ yan irde isoka irde hinayıñ.

Yesu niñ po nurde ga hitek

¹² Be, kadne yago, Yesu niñ yitiñ mere iginj goyen tagalde himeke iginj ma nurde hanÿen mar beleñ nad koyare neran hime gago. Goyenbe

mere iginj gobe kuruŋ heŋ kuŋ hikeb al budam nurde haŋ. ¹³ Niŋgeb Roma gabman doyaŋ al kuruŋyen ya kuruŋ doyaŋ ird ird mar tumŋaŋ, irde gar niŋ al hoyan budam wor ne niŋ yenbe, “Yenbe Yesu Kristuyen meteŋ al geb, koyare hi gogo,” yen nurde haŋ. ¹⁴ Irde nebe koyare hime gake kadne yago beleŋ haŋkapyabe kandukŋen nurde hinhan. Gega gayenterbe koyare hime gate igineŋ forok yeke yenenbe Doyaŋ Al Kuruŋ niŋ biŋ hek wor po irde haŋ. Irdeb tareŋ heŋ sabamiŋ tagal tagal niŋ kafura ma heŋbe kawan po al momon yirde tukuŋ haŋ.

¹⁵ Fudinde, al kurabe ne beleŋ Yesu Kristuyen mere tagalde himekeb deŋne kuruŋ heŋ hi goyen neneŋbe daniŋ neŋ gwahade moŋ yen nurde daha mat kura fole irniŋ yen nurdeya Yesuyen mere tagalde haŋ. Munaŋ kurabe fudinde wor po, dufay iginj kerdeya meteŋ go teŋ haŋ. ¹⁶ Dufay iginj kerde meterŋ teŋ haŋ mar gobe Yesu niŋ yitiŋ mere iginj goyen al beleŋ daha buluŋ irnayıŋ yenbe mere iginj goyen sanŋiŋ ird ird meterŋ goyen Al Kuruŋ beleŋ ne nuntiŋ yen nurde haŋ geb, ne niŋ amaneŋ nurdeb mere iginj goyen tagalde tukuŋ haŋ. ¹⁷ Gega kurabe biŋde dufay buluŋ kerdeya Yesu Kristu niŋ tagalde haŋ. Go mar gobe yinŋen ge po nurde tagalde haŋ. Irde dufaymiŋdebe, “Yesu niŋ tagalteke gab goke iginj ma nurde haŋ mar beleŋ Pol koyare hi goyen buluŋ buluŋ irnayıŋ,” yen nurdeb gogo tagalde haŋ. ¹⁸ Goyenpoga Yesu Kristuyen merebe kuruŋ heŋ kuŋ hi. Dufay iginj mat, ma buluŋ mat wet kura goyenbe, Yesu niŋ yitiŋ mere iginjbe kuruŋ

henj kuj hi. Niñgeb daha yeweñ? Nebe goke iginj wor po nurde hime. Irdeb kame wor gwahade po amanjenj nurde henj. ¹⁹ Ga yeñ hime gabe denj beleñ Al Kurunj gusunjanj irde hike Holi Spirit beleñ faraj nurke koyare hime gayen siñare kwenj yeñ nurde hime geb, gago huginjen amanjenj nurde henjya dineñ hime. ²⁰ Nebe Al Kurunj beleñ metenj nuntij goyen sonj ma hemewoñ, irde metenj iginj po timewoñ wor po yeñ nurde himyen. Irde tareñ po henj metenj teñbe gor mat Yesu Kristu deñem turluñ yañ irde hinhem gwahade po, gayenter wor gwahade goyen po teñ henj. Kamenj, ma henj goyenbe gwaha po teñ henj. ²¹ Goyenbe daniñ geb megen gar hime? Gobe Yesu Kristu niñ po teñ megen gar hime. Munanj kameñ wor wor gobe yenjya hireñ geb, goke iginj wor po yeñ nurde hime. ²² Goyenbe go ma kamde megen gar henj yeñ ge metenj teñ himeke gote igineñ forok yenayinj goyen wor iginj wor po. Niñgeb daminjbe iginj yeweñ? Henj henj wet kura ma kamde kamde wet kura? Neb go ma nurde hime. ²³ Nebe dufay irawa gayen kahalte hime. Dufaynerbe kamde dubul teñ Yesu Kristu hitte kunj yenjya henj henj gobe iginj wor po yeñ nurde hime. Gobe dulinj megen gar henj henj gote folek. ²⁴ Goyenpoga deñ ge teñ megen gar henj faraj durd durd goyen wor det kuruñ wor po yeñ nurde hime. ²⁵ Nebe fudinde gwahade po yeñ nurde hime geb, denjya hitek yeñ nurde hime. Gogab denjya henj faraj durmeke Yesu niñ hekkenj nudr nudr matatiñ gobe sañinj henj kuruñ henj hiyenj. Irde yeñ ge hekkenj nurde henjyabe amanj dufay

manaq bitiq bana forok yej hiyej. ²⁶ Niŋgeb ne gayen sopte dej hitte kumeke nenenbe Yesu Kristuya hej amaq hej hanjen gobe sopte kurun wor po hiyyej.

²⁷ Be, deňbe mata iginj, Yesu Kristuyen mere iginj belej yitiq goyen po tej hinayin. Gogab kuj denen ma gar po yar kura hej goyenbe dufaytinde meteŋmiq tej tej goyen tarej po kerde han gote mere momoŋ nureŋ. Irde Yesu niq yitiq mere iginj goyen al belej nurde yej ge dufaymiq sanj iq ird ird niq meteŋ titek yej gabu irde meteŋ tej hinayin mere momontin wor nureŋ. ²⁸ Irdeb asogo dirde han mar goke kafura ma hej hinayin. Asogo dirde han mar gobe dej belej yej ge kafura ma hej hike deneŋbe dej belej yej fole yirtiq goyen bebak tinayin. Fole yirtek tarej dunyen albe Al Kurun niŋgeb, gogo dej belej mel goyen fole yirnayin. ²⁹ Al Kurunbe Yesu Kristu niq dufaytin tarej ird ird mata po ma dunyin. Yej ge tej kanduk yeneŋ yeneŋ manaq dunyin. Det irawa gabe al mali yawartek moŋ, Al Kurun belej basinqa yirtiq mar po ga yawarde hanjen. ³⁰ Be, hanqka kanduk yade han gobe hakot ne ulner forok yeke yeneŋ hinhan go gwahade goyen yade han. Irdeb hanqka manaq kanduk go bana po hime goyen gote mere momoŋne wor nurde han gogo.

2

Yesu Kristuyen mata gama irde hinayin

¹ Be, Yesu Kristuya hej hej gore kura dej goyen sanj iq hej hej niq faraq durde hi? Irdeb

yen beleş deñ goyen bubulkunjne wor po yen
 nurd duneñ hi gore kura bitinj yurum irde hi?
 Irdeb Holi Spiritya kura heñ awalik heñ hañ?
 Irde kadtinj ge buniñeñ nurde iginj iginj yird
 yird dufay kura heñ hañ? ² Be, gwaha teñ
 hañ kenem dufaytinjya bitinjya unjkureñ po irde
 hinayinj. Gwaha teñ hinayinjbe goke amanenj
 wor po nurenj. ³ Be, metenj kura tiniñ yenjbe
 dufaytiñde dindikenj ge po nurde al beleş tu-
 runj dirnañ yen ma metenj teñ hinayinj. Gwaha
 titjenjbe neñ nurhet nurhet mata go tubul teñbe
 dindikenj bande yird yird mata teñ hinayinj. ⁴ Irde
 deñ duñkureñ duñkureñ goyen dindikenj ge po
 nurd nurd mata ma teñ hinayinj. Kadtinj ge wor
 nurde farañ yurde hinayinj. ⁵ Matatinjbe Yesu
 Kristuyen mata yara wor po teñ hinayinj. ⁶ Yenjbe
 Al Kurunjya tuñande gega, dufaymiñdebe, “Nebe
 Al Kurunjya tuñande geb, yenj hi gwahade po ne
 wor deñne turñuñ yañ heweñ,” yenj ma nuryinj.
⁷ Gwaha titjenjbe deñem turñuñ yañ goyen tubul
 teñbe metenj al deñem moñ yara hiriñ. Niñgeb
 yenjbe al heñ kawañ heñbe matamiñ, dufaymiñjya
 meremiñjya tumñañ al beleş teñ hanjenj goyen
 teñ hinhin. ⁸ Gega ne nurhem nurhem mata ma
 teñbe Al Kuruñ beleş gwaha tiyayinj inyinj go po
 nurde gama irde kuñ kuñbe kamde kamde wor
 kinyinj. Goyenbe kuruse hende kamde kamde
 goyen wor Al Kurunyen dufay geb, go po gama
 iryinj. ⁹ Goke teñbe Al Kuruñ beleş deñem yañ
 wor po irdeb det kuruñ gayenbe yenj yufuk bana
 po yiryinj. ¹⁰ Niñgeb al ma det nañkindeyeñ megen
 gar niñyabe megen binde niñjya gore tumñañ Yesu

turuŋ irniŋ yenbe urguŋ kaŋ dokolhoŋ yuguluŋ teŋ turuŋ irde hinayiŋ. ¹¹ Irdeb kawan po Yesu Kristube Doyaŋ Al Kuruŋ yen hinayiŋ. Irdeb matamiŋ gokeb Naniŋ Al Kuruŋ deŋem turuŋ yan irnayiŋ.

Mata igiŋ al beleŋ gama irtek po teŋ hinayiŋ

¹² Niŋgeb kadne yago, Al Kuruŋyen mere keŋkela gama irde hinayiŋ. Deŋbe hakot neya tumŋaŋ hinhetyabe Al Kuruŋyen mere keŋkela gama irde hinhan. Niŋgeb gayenter neya tumŋaŋ ma hite gega, Al Kuruŋyen merebe gama po irde hinayiŋ. Gobe det kuruŋ wor po geb. Al Kuruŋ beleŋ bikkeŋ dumulgaŋ tiyyiŋ geb, deŋ tumŋaŋ Al Kuruŋ kafura irde palap irde heŋya mata igiŋ teŋ teŋ niŋ kurut yen hinayiŋ. Irkeb kamebe dawaryen. ¹³ Al Kuruŋbe mata igiŋ yen beleŋ amaŋeŋ nurde hi goyen goke bitiŋ huwarke wilakŋeŋ nurde teŋ hinayiŋ yen deŋya heŋ hugiŋeŋ meten teŋ hi. Deŋ beleŋ igiŋ gwaha teŋ hitek tareŋbe yen beleŋ duneŋ hi.

¹⁴ Irdeb det kura yirde haŋ goke kadom mo-honje ten ŋagak ma yen hinayiŋ. ¹⁵ Al Kuruŋ dirŋeŋ weŋbe buluŋ kura ma teŋ hanjen. Niŋgeb den wor ultiŋde merem moŋ heŋ dufay buluŋ miŋmoŋ hinayiŋ. Deŋbe megen niŋ mar du-faymiŋ buluŋ, irde matamiŋ wor buluŋ goyen ka-hal bana haŋ gega, ultiŋde merem moŋ, irde du-fay buluŋtiŋ miŋmoŋ hinayiŋbe dinambe beleŋ wawuŋ melak heŋ naŋkiŋde agat urde hanjen go gwahade goyen yirde hinayiŋ. ¹⁶ Gwaha teŋ heŋbe Al Kuruŋa hugiŋeŋ heŋ heŋ mere goyen saŋiŋ po tanarde hinayiŋ. Gogab ne gayen Yesu

Kristu waŋ waŋ nature goyen deŋ ge meteŋ teŋ hinhem goyen duldul ma meteŋ timiriŋ, iginen yan hiriŋ yeŋ nurdeb goke aman heweŋ.

¹⁷ Be, deŋ beleŋ Yesu Kristu niŋ dufaytiŋ tareŋ irde haŋ gobe dapŋa gasa yirde Al Kurun galak irde dolon irde hanjen go gwahade goyen. Niŋgeb deŋ mata go teŋ haŋ goyen tareŋ wor po heŋ heŋ ge teŋ igin aman hende kamen yeŋ nurde hime. Gobe dapŋa gasa yirde Al Kurun galak yirtiŋ go hende wain wogortiŋ go gwahade goyen. Niŋgeb deŋ ge teŋ kamen goke amanenj nurde hime. Den wor Al Kurunyɑ awalikde haŋ goke aman heŋ hinayiŋ. ¹⁸ Niŋgeb deŋ wor goke amanenj nurnayiŋ, irde neya tumŋan aman hetek.

Timoti Filipai taunde teŋ kerke kuŋ kuŋ niŋ yiriŋ

¹⁹ Be, Timoti gayen aranenj muŋ kura teŋ kermeke deŋ hitte kuŋ kuŋ gobe Doyaŋ Al Kurunyen dufay kenem aranenj teŋ kermeke kuwoŋ yeŋ nurde hime. Gogab mulgaŋ heŋ waŋ dende mere momoŋ kura momoŋ nirkeb aman heweŋ.

²⁰ Al kura yeŋ yara ma hi. Yeŋ muŋ po gab bener dahade nurde hime goyen keŋkela nurde hiyen. Irde biŋde mat wor po deŋ ge nurde faraŋ durd durd niŋ po nurde hiyen. ²¹ Al hoyan kurun gabe yinjen ge po nurdeb Yesu Kristu niŋ ma nurde hanjen. ²² Gega denbe Timotiyen mata iginbe gwahade yeŋ nurde haŋ gogo.

Yenya neyabe ire naniŋya beleŋ meteŋ titjen teŋ Yesu niŋ yitiŋ mere igin goyen goke meteŋ teŋ haryen. ²³ Niŋgeb dufaynerbe Timotibe aran po teŋ kermeke deŋ hitte kuwoŋ yeŋ nurde hime.

Goyenpoga mata dahade ne hitte forok yiyyen goyen bebak teñ gabe teñ kermekе kuyen yen nurde hime. ²⁴ Irdeb Doyañ Al Kurun beleñ ne gayen aran po deñ hitte kuñ kuñ beleñ goyen fudinde wor po kerd nunyen yen nurde hime.

Epafroditus teñ kerke kuñ kuñ niñ yiriñ

²⁵ Goyenbe Timoti gayen gor ma kuñ hikeyabe dufaynerbe Epafroditus teñ kermekе mulgañ heñ den hitte kuyen gabe igin yen nurde hime. Yeñbe kolne yara irde meteñ kadne wor po. Yeñbe ne gayen Yesu niñ teñ Satanya fulenja teñ teñ al himiriñ gwahade goyen po, yen wor Yesuyen fulenja al hiriñ. Irde det niñ amu heñ himyen goyen farañ nurde damu teñ nuneñ nuneñ niñ deñ beleñ hulyañ irke wañbe farañ nurde hiyen.

²⁶ Yeñbe deñ tumjañ goyen denmewoñ yen nurde hi. Irdeb garbam buluñ wor po heke mere momonjmij nuran goke kandukñeñ wor po nurde hi. ²⁷ Fudinde wor po, yeñbe garbam kurun heñ soñ kamun. Gega Al Kurun beleñ bunijeñ iruñ. Irde ne niñ yen, “Moñgo Epafroditus kamkeb biñ misiñ kurun katyeñ,” yeñbe bunijeñ niruñ geb, gogo sope irke igin hiyuñ. ²⁸ Ningeb goke tenbe araneñ po teñ kermekе deñ hitte kukeb sopte keneñbe amañ henayin. Irkeb ne wor bene misiñ kurun ma kateñ. ²⁹ Ningeb Epafroditus gayen Doyañ Al Kuruñyen amañ matare gargar irde igin igin irde hinayin. Irdeb al hoyañ kura Epafroditus gahade gayen wor yeneñbe gargar yirde hinayin. ³⁰ Yeñbe Yesu Kristuyen meteñ teñ heña soñ kamun. Dindiken hantinđe farañ nurtek gob meteñgeb geb yen hulyañ irke wañbe

faraŋ nurde henja gogo soŋ kamuj. Niŋgeb palap irde hinayin yenbe gago dineŋ hime.

3

Ulniniŋde mata teŋ teŋ niŋ ma hekkenj nurde hitek

¹ Be, kadne yago, merene pasi ireŋ tihim. Nebe mere miŋ unküren hanjkapyɑ momoŋ dirmirin goyen po sopte kaŋ dunen dunen ge kandukjen ma nurde hime. Gogab gorebe deŋ goyen faraŋ durde det kura buluŋ dirtek goke pet dirde hiyen. Momoŋ direŋ tihim gobe gahade: Doyaŋ Al Kurunja heŋ aman̄ heŋ hinayin. ² Irde mel Yuda mar kura gore guba mata niŋ tagalde haŋ goke keŋkelə heŋ ga hinayin. Go mar gobe kulu duwi yara geb matamiŋ gore buluŋ dirnayin. ³ Fudinde wor po, Al Kurun diliŋde guba yeŋ yeŋ mata fudindere kutiŋ marbe neŋ gago, yeŋ moŋ. Nende guba yeŋ yeŋ matabe Holi Spirityen saŋinjde Al Kurun dolon̄ irde hityen, irde Yesu Kristuya heŋ aman̄ heŋ hityen gogo. Neŋbe ulniniŋde guba yeŋ yeŋ mata gore muŋ kura igin diryen yeŋ ma nurde hime.

⁴ Fudinde, bikkenje ne beleŋ ulniniŋ sope irde wukkeŋ heŋ heŋ mata goyen goke hekkenj nurtek gote miŋbe budam wor po hinhan. Niŋgeb al kura beleŋ, “Nebe miŋ gwahade geb, uliŋ sope ird ird mata goke hekkenj nurde hime,” yiyyen̄ al gobe epte ma fole niryeŋ. ⁵ Nebe kawaŋ heŋ naŋa fay 8 hemeket Yuda marte mata gama irde guba yeŋ nunamiŋ. Nebe Israel mar al biŋ tolak wor po, irde Benyaminyen miŋde mat watin̄. Mamneya

nanneyabe Hiburu mar wor po, hoyan muñ kura moñ. Irdeb Moseyen saba goyen keñkela gama ird ird niñ teñbe Farisi mar al himirinj. ⁶ Irdeb hakotbe Yuda marte tikula goke amaneñ wor po nurde hinhem geb, Yesuyen alya bereya sios goyen daha wor hubu hewon yen nurde buluñ buluñ yirde hinhem. Nebe Moseyen saba gama irde al huwak heñ heñ mata kurun gobe keñkela po gama irde hinhem. Kura muñ soñ ma heñ hinhem. ⁷ Goyenpoga igin niryeñ yen nurde hinhem mata kurun goyen Yesu Kristu niñ teñbe miñ miñmoñ wor po yen nurdeb yubul po timirinj. Gayenter wor gwahade po nurdeb gwaha teñ hime. ⁸ Irde Doyañ Al Kuruñne Yesu Kristuya kadom nurd guneñ teñ awalikde heñ heñ gobe det kurun wor po geb, det hoyan kurun gobe miñ miñmoñ nirde hiyen. Niñgeb yen ge teñbe det hoyan kurun gobe yemeyde pasi himirinj. Det hoyan kurun gobe nebañ yen yeneñ himyen. ⁹ Gogab Yesu Kristube nere hiyyenj, irde yenyä awalikde hireñ yen nurde himyen. Nigenbe Moseyen saba keñkela gama irde al huwak heñ heñ gobe tubul timirinj. Irdeb Yesu Kristu niñ dufayne tareñ irde himere matbe Al Kuruñ diliñde huwak heñ heñ beleñ gama irde hime. Al Kuruñ diliñde al huwak heñ heñ gokeb Yesu niñ dufaynninj tareñ irde hityen geb, gogo al huwak yen denenj hiyen. ¹⁰ Nebe Yesu Kristuya kadom nurd guneñ teñ awalikde hirewoñ, irde Al Kuruñ beleñ Yesu kamke isañ hiriñ gote sanjñ goyen nigeñ wor nurmewoñ yen nurde hime. Irdeb yen kanduk yeneñ hinñin gwahade goyen ne manaj yeneñ

himewoŋ, irde yeŋ beleŋ alyen mata buluŋ goke kamyin̄ gwahade goyen po, ne wor mata buluŋ ulner haŋ gayen pasi yirmewoŋ yeŋ nurde hime. **11** Gwaha teŋ gabe Yesu kamyin̄de mat huwaryin̄ gwahade goyen po, ne wor gwaha timewoŋ yeŋ nurde hime.

Muruŋgem igin̄ teŋ teŋ niŋ kurut yeŋ hitek

12 Be, mata goke yeŋ hime kuruŋ gobe bikken̄ yawarmiŋ yeŋ ma yeŋ hime. Irde muŋ kura buluŋnem moŋ, igin̄ po hime yeŋ ma yeŋ hime. Goyenpoga Yesu Kristube ne beleŋ yeŋya awalik wor po heŋ heŋ niŋ kurut yeŋ hime gate murunŋgem guneŋ yeŋbe bikken̄ basiŋa niryiŋ geb, murunŋgem goyen temewoŋ yeŋ kurut wor po yeŋ hime gago. **13** Goyenbe, kadne yago, nigen̄be murunŋgem goyen tumŋan̄ yade pasi himiŋ yeŋ ma nurde hime. Gwaha titŋen̄be det harhokne beleŋ han̄ goke ma nurde her̄be det kame wanayin̄ goyen yawarmewoŋ yeŋ kurut wor po yeŋ hime. **14** Niŋgeb Yesu Kristuya awalikde heŋ gama ird ird mata gote murunŋgem Al Kuruŋ beleŋ nunen̄ yeŋ basiŋa niryiŋ geb, murunŋgem goyen yawareŋ yeŋ Yesu Kristuya awalikde heŋ gama ird ird niŋ kurut wor po yeŋ hime. Kup yeŋ yeŋ karire kup yeŋ han̄ marte mata yara, teŋne ilhal teŋ dufayne uŋkureŋ po irde kurut yeŋ hime.

15 Goyenbe gwaha teŋ teŋ gobe ne po moŋ. Neŋ Yesu gama ird ird matare parguwak yara hitiŋ marbe tumŋan̄ mata goyen teŋ hitek. Munaŋ deŋ han̄ bana goyen al kura dufay gwahade ma kerde han̄ kenem go mar goyen wor Al Kuruŋ beleŋ dufaymiŋ wuk yirkeb bebak tinayiŋ. **16** Goyenbe

neñbe mere fudinde hançapyä titiriñ geb, go po tanarde gama irde hitek.

¹⁷ Niñgeb, kadne yago, deñbe ne mata teñ himyen gwahade goyen po gama nirde hinayin. Irdeb deñ gama irde hitek mata kura neñ beleñ dikala dirtiriñ goyen al kura gama irde hike yeneñbe deñ wor gwahade po teñ hinayin. ¹⁸ Ga dineñ hime gabe al budam mata buluñ teñ hañ goreb Yesu Kristu kuruse hende kamyiñ goyen asogo irde hañ geb, gago momoñ dirde hime. Mere gabe hugiñeñ momoñ dirde hinhem goyen gago sopte delne fimiñ manañ dineñ hime. ¹⁹ Be, Yesu Kristu asogo irde hañ mar gote al kuruñmiñbe bingé, irde mata kura memyak nurtek goyen igin tihit yeñ parpar teñ hañ, irde dufaymiñbe megen gar niñ mata buluñ niñ po nurde hañ. Niñgeb gwahade mar gobe kuñ kuñ funañbe kak alare po kunayin. ²⁰ Goyenpoga neñbe Al Kuruñyen gasunje niñ alya bereya. Irde Doyañ Al Kuruñ Yesu Kristu, Dumulgañ teñ teñ Alniniñ beleñ Al Kuruñ hiyende mat wañ wañ niñ po doyañ heñ hite. ²¹ Yeñ beleñ kateñbe uliñ turñuñ yañ wor po hitiñ gwahade po, tareñmiñde nende ulniniñ sanjiñ miñmoñ gayen wor yende yara sanjiñ yiryeñ. Gwaha yiryeñ tareñmiñ gobe megeña nañkiñya irde det kuruñ gayen yiñgeñ yufukde yerde doyañ yirde hi gote tareñde yiryeñ.

4

Neñbe awalikde heñ amar heñbe dufay igin po teñ hitek

¹ Niŋgeb, kadne yago, deŋ ge amanęŋ wor po nurde duneŋ hime, irde kuŋ denmewoŋ wor po yeŋ nurde hime. Deŋ niŋ nurde heŋbe bener mat aman dufay po forok yeŋ hiyen. Irdeb Al Kuruŋ niŋ meteŋ teŋ himyen gote muruŋgembe deŋ gogo yeŋ nurde himyen. Niŋgeb Doyaŋ Al Kuruŋya heŋ sanŋiŋ hanjen gwahade po sanŋiŋ wor po heŋ ga hinayiŋ.

² Be, Yuodiaya Sintikeya, derbe merene ga nuryi ko. Derbe Doyaŋ Al Kuruŋya heŋ ire babamya wor po hitiŋ har. Niŋgeb der uliŋ kadom mohonde teŋ hoyan hoyan ma hiriryen, awalikde po hiriryen. ³ Irde deŋ Yesu niŋ nurde meteŋne faraŋ nurde hanjen mar manaŋ bere irawa goyen ne beleŋ yinhem gwahade po teŋ hiriryen yeŋ faraŋ yurnayiŋ. Hakotbe bere irawa gob neya Yesu niŋ yitiŋ mere igin goyen tagal tagal niŋ meteŋ kuruŋ wor po teŋ hinhet. Irem gobe Klemenya meteŋ kadne hoyan yagoya manaŋ dufaymin gabu irde meteŋ teŋ hinhan. Meteŋ kadne yago niŋ yihiim gobe Al Kuruŋya hugiŋeŋ heŋ heŋ bana han geb, yende deňembe Al Kuruŋya hugiŋeŋ hitek marte deňem katin asanjeŋ han.

⁴ Be, deŋbe Doyaŋ Al Kuruŋya heŋbe amanęŋ wor po nurde hinayiŋ. Irde sopte po dineŋ hime. Amanęŋ wor po nurde hinayiŋ.

⁵ Irdeb bekkeŋde igin mat al mere yirde hinayiŋ. Irkeb al hoyan beleŋ gwahade po denayiŋ. Be, Doyaŋ Al Kuruŋ watek nalube binde hihi. ⁶ Niŋgeb kanduk kura yeneŋ han goke galgalŋeŋ ma nurde hinayiŋ. Gwaha titŋeŋbe

det kuraŋ nurdeb det goke Al Kuruŋ mere irde gusuŋaŋ irde hinayiŋ. Irdeb gusuŋaŋ irde heŋyabe wol heŋ dunyen go yeŋ nurdeb hugiŋeŋ igiŋ nurd uneŋ hinayiŋ.⁷ Irdeb Al Kuruŋyen biŋ kamke igiŋ heŋ heŋ mata al beleŋ bebak titik mon wor po gore deŋ Yesu Kristuya hanj mar gote bitiŋya dufaytiŋya doyan yirde pet yirde hiket al buluŋ beleŋ epte ma buluŋ diryen.

⁸ Be, kadne yago, merene gayen pasi ird ird niŋbe gaha dinen: deŋbe Al Kuruŋ beleŋ turuŋ dirtek mata igiŋ teŋ teŋ niŋ dufay heŋ hinayiŋ. Ningeb mere fudinde teŋ teŋya al beleŋ gama yirtek mata igiŋ teŋ teŋya niŋ po dufay heŋ hinayiŋ. Mata huwakya mata wukkekyabe al beleŋ yeneŋ turuŋ dirtek mataya goke po dufay heŋ hinayiŋ. Irdeb kadtin ge amanęŋ nurd yuneŋ yuneŋ mata goke wor dufay heŋ hinayiŋ.⁹ Irdeb saba dirmekə nuramiŋ irde kurabe mata dikala dirmekə yeneŋ bebak tiyamiŋ kuruŋ gobe dufaytiŋde po ma hiyen. Sabaya mataya ne hitte mat yawaramiŋ goyen gama yirde tuŋaŋ yurde hinayiŋ. Irkeb Al Kuruŋ biŋ kamke igiŋ heŋ heŋ mata gote miŋ al gore deňya hiyen.

Filipai mar beleŋ Pol faraŋ uramiŋ goke amanęŋ nurde yunyiŋ

¹⁰ Be, deŋ beleŋ faraŋ nuramiŋ, irdeb wanj wanj gayenter wor sopte faraŋ nuraŋ. Ningeb Doyaŋ Al Kuruŋ beleŋ goke amanęŋ nurde hi gwahade po ne manaq amanęŋ nurde hime. Fudinde deŋbe faraŋ nurd nurd niŋ dufay heŋ hinhan gega, meteŋeŋ dirde hinhin. Goyenbe faraŋ nurtek beleŋ keneŋbe gogo faraŋ nuraŋ.

11 Mere ga dineŋ hime gabe det kura niŋ amu wor po heŋ ga ma dineŋ hime. Nebe mata kurayen kurayen, iginŋa bulunŋa ne hitte forok yeŋ hike go bana heŋ bene kamke igin heŋ heŋ goyen keneŋ keneŋbe kerd nuntiŋ hime. **12** Nebe det niŋ amu heŋ heŋ bana hinhem geb, gwahade heŋ heŋ matabe nurde hime. Irde kurabe det budamne yan heŋ hinhem geb, gwahade heŋ heŋ gobe dahade goyen wor nurde hime. Nebe mata irawa goyen bana heŋya bene kamke igin heŋ heŋ belŋen al beleŋ keneŋ bebak ma teŋ hanjen goyen bebak teŋ hinhem. Niŋgeb mata dahade ne hitte forok yenayıŋ gore epte ma iŋgogaha nirnayıŋ. Biŋge ep nene bene makin hiyyen ma biŋge kamen, irde detne budam miŋyaŋ heŋ ma siksukŋen heŋ gobe tumŋaŋ igin ala yeŋ nurde hime. **13** Nebe al gwahade geb, Yesu Kristu beleŋ tareŋ nirkeb ne hitte mata forok yeŋ hinayıŋ kurunŋ goyen igin fole yirde heŋ.

14 Ne beleŋ gwaha dineŋ hime gega, ne kanduk yeneŋ himeke nenenbe faraŋ nuranŋ gobe igin wor po yeŋ nurde hime. **15** Haŋkapyə ne beleŋ gor kunŋ Yesu niŋ yitiŋ mere igin tagaldeb Masedonia naŋa tubul teŋ hoyanje kumiriŋ goya goyenbe Yesuyen alya bereya hoyanje niŋ beleŋ kura faraŋ ma nuramiŋ. Deŋ Filipai niŋ Yesuyen alya bereya gore po ga faraŋ nuramiŋ gobe dindiken nurde hanŋ gogo. **16** Irdeb Tesalonaika taunde hinhemya wor det niŋ nurde hi yeŋ nurdeb faraŋ urniŋ yeŋbe ne niŋ det yad yerke wayamiŋ. Goyenbe gogo po moŋ, sopte faraŋ nurde tebaŋ teŋ hinhan. **17** Ga dinenŋ hime gabe det nunenŋ

hinhan gwahade goyen sopte nunnayin yej ma dinej hime. Gwaha titnejbe deej belej mata gwaha tej hinhan gote murunjem Al Kuruj belej dunwoj yej nurdeb gago dinej hime. ¹⁸ Goyenbe ne belej deej ge tej metej tenj hinhem goke sopte wol hej faraj nurtek yej nurde hañ kenem ep faraj nurañ yej nurde hime. Nebe detne epte hinhan. Gega deej belej Epafroditus hulyañ irke yawañ nunuñ gore irkeb budam wor po hañ. Niñgeb det gobe det hamijen kusamuñ kura Al Kuruj galak irke igin yenen aman̄ hen hiyen go gwahade goyen yara nurde hime. ¹⁹ Niñgeb nere Al Kuruj tareñmiñ turnuñ yan̄ detmiñ epte wor po hi al gore deej belej det niñ nurde hañ kuruj goyen Yesu Kristu niñ tejbe dunke ep wor po henayin. ²⁰ Niñgeb Nanniniñ, Al Kuruj hugiñej hugiñej turuñ irde hitek! Fudinde wor po.

²¹ Be, Al Kuruñyen alya bereya Yesu Kristuya hañ mar goyen goke dufay hej himyen geb, goke momoñ yirtiñ ala tinayin. Irde kadne yago neya gar hite gare wor deej ge dufay hej hañ goyen momoñ yirayiñ ninañ geb, gago dinej hime. ²² Irdeb Al Kuruñyen alya bereya gar hañ gare wor tumñañ deej ge yej hañ. Roma gabmanyen doyañ al kuruj Sisaryen metej mar kura Yesu gama irde hañ gore wor deej ge dufay hej hañ geb, gago bebak dirde hime.

²³ Be, Doyañ Al Kuruj Yesu Kristu belej hugiñej buniñej dirde igin igin dirde hiyen. Fudinde wor po.

**Al Kurunyen Mere Igin
The New Testament in the Gwahatike Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tok ples Gwahatike long
Nuigini**

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gwahatike

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

dbba218f-41f3-5f08-b0b6-2a7c919093ab